ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/SC-A/27
- އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް: މުޙައްމަދު އިލްހާން، ގުޅީފަލް / ހދ.އިހަވަންދޫ (ދ. ރ. ކާޑު ނަންބަރު A269255)
- އިސްތިއުނާފު ބައްދަލުވާ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކަނަބިސް ޙިޔާޒު ކުރުން
- މައްސަލަ އައިގޮތް: އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 18 ފެބްރުއަރީ 2018
- ޝަރީޢަތް ކުރެވުނު ތާރީޚު: 25 ޖޫން 2018
- ނިމުނު ތާރީޚު: 15 އޮކްޓޫބަރު 2020
- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު އާއިޝާ ޝުޖޫނު މުޙައްމަދު، ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު، ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދު

<u>އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ</u>

- ނަންބަރު: 2016/HC-A/54
- ޝަރީޢަތް ކުރެވުނު ތާރީޚު: 08 ފެބްރުއަރީ 2016
- ނިންމި ކޯޓު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
- ނިމުނު ތާރީޚު: 09 ނޮވެމްބަރު 2017

ފަނޑިޔާރު އާއިޝާ ޝުޖޫނާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު (ފަނޑިޔާރު ޑރ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރު އަދި ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދު ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

ތައާރަފު

1. މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްޓަކައި މުޙައްމަދު އިމްރާން، ގުލްފާމް / ހއ.އިހަވަންދޫ (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުނަންބަރު A269255) (މީގެފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "މުޙައްމަދު އިމްރާން") ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން، މި ކޯޓުން ބެލި އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހުނީ މައިގަނޑު ކަމަކީ، މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ މައްޗަށް ކުރެވުނު ތުހުމަތާ ގުޅިގެން ފުލުހުން އޭނާ ބަލާފާސްކޮށް، ހެކި ހޯދާފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށްކަން ނުވަތަ ނޫންކަމެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. "އަލްޖަސަރާ" އޮފް ހިޔާ ދޯނި (މީގެ ފަހުން "އަލްޖަސަރާ ދޯނި") މާލެއިން އިހަވަންދޫއަށް ދިޔައިރު، އެ ދޯނީން މުޙައްމަދު އިމްރާން ހއ.އިހަވަންދޫއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރަން އުޅޭ ކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ފުލުހުންނަށް ލިބުނެވެ. އެހެންކަމުން، 22 ފެބްރުވަރީ 2013 ގައި، ހއ.އިހަވަންދޫ އަށް އަލްޖަސަރާ ދޯނި ޖެހުމުން ވާއިރަށް ފުލުހުން ރަށުގެ ބަނދަރަށް ގޮސް، އެތަނުން މުޙައްމަދު އިމްރާން ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންދިޔައެވެ.

3. އެއަށްފަހު، ފުލުހުން މުޙައްމަދު އިމްރާން އިހަވަންދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް (މީގެ ފަހުން "ޕޮލިސް ސްޓޭޝަން") އަށް ގެންގޮސް، އޭނާ ބަލާ ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން، އޭނާ ލަފައިގެން ހުރި އަންނައުނުގައި އެއްވެސް އެއްޗެއް ނެގުމަށް ފުލުހުން މުޙައްމަދު އިމްރާން އަށް

އަންގަމުން، އޭނާ ތަޙުޤީޤުން ހުރި ސްޓޭޖުގެ ވާހަކަ ފުލުހުން ޕީޖީން މަޝްވަރާތަކުގައި ކަމަށް ޝަރުޢުކުރުމުގެ އެއްކޮށް އަޑުއިވާ ފިލްމު ހުސްކުރި ދަޢްވާ ނުކުރެވޭ.

4. މުޙައްމަދު އިމްރާނު ތަޙުޤީޤުން ހުރި ސްޓޭޖުގެ ވާހަކަ ފުލުހުން ޕީޖީ ނިކަ ދެކޮޅުހެދުން ފުރުޞަތު އޭނާއާ ސުވާލުކުރުމުން، އެއީ މުޙައްމަދު އިމްރާނުގެ ތަކެތި ކަމުގައި އޭނާ ބުނެފައިވާކަމަށް 3 (ތިނެއް) ފުރުޞަތު ހުށަހެޅި ދިފާޢުވެއެވެ. އަދި އެ ދަތުރުގައިވާ ތަކެތި ތަޙުލީލު ކުރުމުން، އޭގައި ހުރި 23.7912 (ތޭވީސް ޕޮއިންޓް ހަތެއް ނުވައެއް އެކެއް ދޭއް) ގްރާމް ކެނަބިސް ކަން ތަޙުލީލު ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ގޮތް

5. މުޙައްމަދު އިމްރާނުގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ބަޔާންކުރި، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، ކަނަބިސް ޓްރެފިކުކުރުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާއެވެ.[1] މި މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަލާފައިވަނީ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ގެ ޝަރީޢަތުންނެވެ.

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ޖިނާޔަތުގެ ހެކިތަކުގެ ފުލުހުން މުޙައްމަދު އިމްރާނުގެ މައްޗަށް ކުށުގައި ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ކުށުގެ އަދަބުގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު އިމްރާނު -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އިން ޖޫރިމަނާކޮށް، 22 ނޮވެމްބަރު 2015 އިން ފެށިގެން 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ދައްކަން އަންގައި، މުޙައްމަދު އިމްރާނު އުޅުނަށް ޙުކުމް ކުރެވުނެވެ.

[1] މުޙައްމަދު އިމްރާނު ވަނީ ދައުލަތުން އޭނާ މައްޗަށް ކުރި ދައުވާއަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އިންކާރުކުރައްވާފައެވެ.

7. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތުމެވެ.

-7·1 22 ފެބްރުއަރީ 2012 ވަނަ ދުވަހު، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް މަސްތުވާތަކެތި ކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ އެއްޗެއް "އައްޗެނަ" ނަމަކަށް ކިޔާ ދޯންޏަކުން އިހަވަންދޫއަށް އެތެރެކުރެވިފައިވާކަމުގެ މައުލޫމާތު ލިބިގެން އެ ސީން އަށް ދިޔަކަމަށާއި، އެ ސަރަޙައްދުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވުނު ކަމަށާއި، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އިހަވަންދޫ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ގެންގޮސް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ އަތުގައި ހުރި ތަކެތި ނެގުމަށް އެންގުމުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ލައިގެން ހުރި ޝޯޓުގެ ވާތްފަރާތު ޖީބުން މަސްތުވާތަކެތި ކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ އެއްޗެއް އަޅާފައިހުރި ފިލްމު ހުސްކުރި ދަޅެއް ނެގިކަމަށާއި، އެ ތަކެއްޗާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލުކުރުމުން އެއީ ހާޝިމްގެ ތަކެތިކަމަށް ބުނެފައިވާކަން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ބަޔާނުން ވެސް ފެނެން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހާޒިރުކޮށްފައިވާކަން؛ އަދި

-7·2 މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ލައިގެން ހުރި ޝޯޓުގެ ވާތްފަރާތު ޖީބުން ނެގި ފިލްމު ހުސްކުރި ދަޅުގައި 23·7912 (ތޭވީސް ޕޮއިންޓް ހަތެއް ނުވައެއް އެކެއް ދޭއް) ގްރާމް ކެނަބިސް ހުރިކަން އެ ތަކެތީގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތުމާއި، މި ރިޕޯޓަކީ ސަރުކާރު ރިޕޯޓްކުރަން މި ތަކެތި ތަހުލީލުކުރި ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހާޒިރުކޮށްފައިވާކަން.

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ގޮތް

8. މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ، އެ ނިންމުން

އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލާފައިވެއެވެ.

.9 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/CR-C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށްޓަކައި ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުންނެވެ.

.10 އިސްވެ ބަޔާންވުނު ފަދައިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

-10.1 މުދައްޢަލައިހި އިމްރާނުގެ މައްޗަށް ދައުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިން ކަމަށްވާ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފޮރެންސިކް ލެބޯޓަރީ މުހައްމަދު ސާމިރު އާއި، ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ލެބޯޓަރީ އަހްމަދު ފިރާޝު އާއި، ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ލެބޯޓަރީ އަލީ ނިޔާޒް އާއި، ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ލެބޯޓަރީ އަލީ ހުސައިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށާއި، މުދައްޢަލައިހި އިމްރާނުގެ ސާމްޕަލް ވޮއްޓާރާއި ޑީއެން ނެގުން ފެނުނު ހުސްފޮޅި ދަށުގައި ހުރި ބޮޑުކޮޅު ބަންޑިލްކުރި ފަރާތެއްކަމަށް ބެލިގެން ސްޓޭޝަން އިންސްޕެކްޓަރ އަބްދުލް ބާރީގެ ހެކިބަހުގެ މައްޗަށްކަމަށް؛

-10.2 މުދައްޢަލައިހި އިމްރާނުގެ ސާމްޕަލް ވޮއްޓާރާގެ ޑީއެން މަސްތުވާތަކެތި ކަމަށް ޝަރުޢުކުރެވޭ އުއްކާއް އަދާކުރައިދީ ފިލްމު ހުސްކުރި ދަށުގައި ނެގިކަމަށާއި، އެ ތަކެއްޗަށް ދާރާގެ ތަކެތި ކަމަށް ބޭނުމާއި ކަމަށް، ދައުލާގައި ބޮނާ މަސްތުވާތަކެތި ގެނެސް ސިންއަށް ދިޔަ ފުލުހުން ކަމުގައި ފޮނުވި ކަމަށްވާ ހެކިން ކާއި ބުނައިން ހެކިން ކަމަށްވާ އަދި

ނިޝާނެ އާއި ޕޮލިސް ލާންސް ކޯޕްރަލް އަޙްމަދު ފިރާދު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސްދީފައިވާކަން؛

-10.3 މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ސޯޓުގެ ވާތްފަރާތުގެ ޖީބުން ނެގި ތަކެތީގެ ތަޙްލީލު ރިޕޯޓާއި އެތަކެތި ތަޙްލީލުކުރި ޕޮލިސް ސްޓާފް ސާޖަން އަޙްމަދު ޒިޔާދުގެ ހެކިބަހުގައި ބުނެފައިވާ ތަކެއްޗަކީ މަސްތުވާ ތަކެތީގެ ބާވަތެއް ކަމުގައިވާ ކެނަބިސްކަމާއި، އެތަކެތީގެ ބަރުދަނުގައި 23.7912 (ތޭވީސް ޕޮއިންޓް ހަތެއް ނުވައެއް އެކެއް ދޭއް) ގްރާމް ހުރިކަން ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން؛ އަދި

-10.4 މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ކުޑަކަމުދާ ތަކެތި ދިނުމަށް ތަކުރާރުކޮށް ބުނުމުން އެންގުމުންވެސް އެކަމަށް މުޙައްމަދު އިމްރާން އިންކާރުކޮށްފައިވާކަން.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އެ ނުކުތާތަކަށް ދީފައިވާ ޖަވާބު

.11 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުން އެދި މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1 (އެކެއް) ސަބަބެވެ. އެއީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ދުރުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ "ފުރުޞަތުނަން ދިބެރިފައިވާ އެންގުމާ ޤާނޫނީ ބާރުވެރިކަމާއި އިޤްރާރުގެ ބޭނުންކުރިކަމުގެ ޤާނޫނު" ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖްރާއަތުތަކާއި، އެ ޤާނޫނުގެ އާންމު މަޤްޞަދާއި ޚިލާފަށް، ބާޠިލު އިޖްރާއަތުތަކެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާތީ، އެކަމުގެ މައްޗަށް ތަރުތީބުވެގެންދާ އެންމެހާ ކަންކަމީ ބާޠިލު ކަންތައް ތަކެއްކަމަށް ޤާނޫނީ ހަމަތަކުން ބެލުން އޮތްނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ އެކަށީގެން ދަލީލުތަކެއް ނެތި ކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބެވެ.

12. އިސްތިއުނާފުކުރި ނުކުތާއަކީ ރައްދުދިނުމުގެ ގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނީ މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ، މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހިނގުނު ޝަރީޢަތުގެ ފުރަތަމަ މަރުހަލާގައި ދަށު ކޯޓުގައި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިނުވާ ނުކުތާއެއްކަމުން، އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

ފުލުހުން އަމަލުކުރީ ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ކަމުގައި މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ބުނާ ސަބަބުތައް

13. ފުލުހުން މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ބަލާފާސްކޮށްފައިވަނީ އެ ފަރާތުން އަމަލުކުރުމުގައި ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބޭނުންކުރަން މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ބަލައިގަނުމުގެ 2 (ދޭއް) ސަބަބެއް ވެއެވެ. އެ ސަބަބުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީއެވެ.

-13.1 މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ބުނާ ގޮތުގައި 22 ފެބްރުއަރީ 2013 ގައި، ހައްޔަރު ކުރިން އޭނާ ފޯބާރާއަށް، ފުލުހުން އޭނާ ބިންމައްޗަށް ވައްޓާލާ، ބިންމަތީގައި ބަންދުން ބާއްވައިގެން ފުރަގަހަށް ބެޑި އަޅުވާފައިވާއެވެ. އަދި އެ ވަގުތު މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ޓަކައިގެން ހުރި އަންނައުނާއި ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުފުށް ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ފާސްކޮށްފައިވާ ނުވާކަން އެވަނަ ދިޔަ ފުލުހުންގެ ބަހުން އެނގޭކަން އޭނާ ފާހަގަކުރެއެވެ. މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ބުނާ ގޮތުގައި، އޭނާގެ ޖީބުގައި ނުވަތަ އެހެންވެސް ތަނެއްގައި، އޭނާއަކީ ނިސްބަތްވާ މަސްތުވާ އެއްޗެއް ނުހުންނާނެއެވެ. އަދި، ބަނދަރާއި ދުރު ސަރަހައްދެއްގައި ހުރި ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ފުލުހުން މުހައްމަދު އިމްތިޔާޒު ގެންގޮސްފައިވަނީ، ފުލުހުން އޭނާ ބެޑިއަޅުވާ، އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ މައްޗަށް އޭނާއަށް އެތި ބަރު ކަރިބުވާމުށްފަހު، އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގައި އަދި އަނގައިގައި ތަޅައިގެން ފިތާފާ ދިރާއި ގޭންގުރި އެއްޗެއް ހުރިކަން ނުވަތަ ނުހުރިކަން

ބުނުމެއް ނެތި ކަމަށެވެ. މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ދޫކުރި ގޮތުގައި، "ފުރުޞަތުންނަން ދިރާސާކުރައިވާ އުންމީދާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ބޭނުންކުރާނެ ގަވާއިދު" ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ފުރުޞަތުން މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ހައްދަވަންޖެހޭނީ، އަދި ބޭރު އެވެ، އެކަން ހުއްޓުވައި، ހަރަކާތް ބަލާ ފާސްކުރުމަށްފަހު ޤާނޫނުން މަނާކުރާ އެއްޗެއް އޮތްގެ އަދުގައި ޢަމަލުކުރައްވާ ވަނަމައެވެ. ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗެއް ޢަމަލުގެ އެކަށީގެންވާ ހައްޤެއް ހުރުމަށްނުވެ.

-13.2 ފުރުޞަ މުޤައްރަރު އިމްތިޙާނުގެ އަދު ފަހަރަށް ބޭއްވުމަށްފަހު، އެކަ ހިފެހެއްޓި ތަނުން އޮނާއި އޮންނަ އަންނަނިވި ބަލާ ފާސްކުރުމަކާއި ނުލައި، ދަރުގެ އަނެއް ފަހަތުގައިވާ ޒާބިތު ސަބަބުހަރަ ގެނޑެވި، އެކަ ބަލާ ފާސްކޮށް ފަހަރުގައިވާ ވަކި ހެއްދަ ކަމެއް ނުވަތަ ރަމަޟާން މެދުވެރިވެގެން ނުނިކުމުން، އެއީ "ފުރުޞަތުން ދިރާސާކުރައިވާ އުންމީދާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ބޭނުންކުރާނެ ގަވާއިދު" ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ހިލާފަށް ކަންތައްވާ ކަމުގައި ކަމަށް މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ބުނެއެވެ. އެހެން، ކަނޑައެޅުން ބެލުމުގައިވާ ދުވަހު ބަލާ ފާސްކުރަނީ، އެދުވަހު ހިފެހެއްޓި ތަނެއްގައި ނުވަތަ އޭ ތަނުގައި ކައިރިގައިވާ ތަނެއްގައި ކަމަށް ވެފައިވާތީއެވެ.[2]

.14 މިގޮތުން، ބާކީވާ ޢަދަދުތަކުގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުވާ ކަންކަމާމެދު ބާކީވާ ކަންކަން ކަމުގައިވާތީ، ދަރުގެ ސަބަބުހަރަގެ ވަކި ކޮބައިކަން ވަކިކުރައި، އެ ތަނުގައި ހުއްޓާ ފުރުޞަތުކަމަށް ބުނާ މަސްލަވާތަކެއްކަމަށް މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ޖެހެނީވާންޖެހޭ އެއްޗެއް ޝަރުޢީކަމާއި، އެ ތަކެއްޗަށް ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭކަށް ޙާލަތެއްގައި އެއްޗެއް ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަށްވާތީ މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ބުނެއެވެ.

[2] މުޤައްރަރު އިމްތިޙާން ބުނާ ގޮތުން، މި ފަރާތުން ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައް ފަހަރު ނުވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެ ފަހަރު ޖެހިފައިވާ ކަމެއް ބަލާ ފާސްކުރުމަކީ މުއައްސަސާއެއްގެ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން ވާކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އޭގެ މަތީ ބަނދަރެއް އެ ހިފާ ދުވަސް ނަންބަރު އިތުރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ހިފާ ދުވަހު ނުހިފާ، ހިފެހެއްޓި ތަނުން ވަކިވުން އެހިފާ ބަލާ ފާސްކުރުމެވެ.

މުޙައްމަދު އިމްރާން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނުބެލޭނެކަމަށް ދައުލަތުން ބުނާ ސަބަބުތައް

15. މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާ ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެފަދައިން ބާރުއަޅަނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

15.1- މުޙައްމަދު އިމްރާން "އަސްޓެރަ" ދޯނިން ފޮނުވުން އޮތާއާމެދު ފުދުވުން ހަމަލުކުރި ގޮތުގައި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އޮންނަ ފަރާތުން ބޭނުންވެފައިވާ، މުޙައްމަދު އިމްރާން ދޯނިން ފޮނުވުން އޮނާ ބިން މައްޗަށް ވައްޓާލާ ދުވަހު ފުރަގަހަށް ބޭއްވުމާ، އަށާގެ ޖަވާ ތަންތަން ބުޔުމަންފުށު، އެއްލުން އެއްޗެއް ނުސަނާ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ގެންދިޔައި ކަމަށެވެ. އަދި އެތަނަށް ގެންގޮސް ޖީބުގައި ހުރިތަކެތި ނެގުމަށް އެންގުމުން، ޖީބުގައި ހުރި ތަކެތި ނެގިއިރު މައްސަލަވެރިޔާގައި ފުލުހުންނާ ތަކެތި ފުލުހުންނަށްދިނީ ކަމަށެވެ.[3] މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރި އިރު، އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ 1.1 ގައި އޭނާ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ގެންދިޔުމުގެ ކުރިން ޕާސްކޮންޓްރޯލްވައިވާކަން ބޭނުންވައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގެ 1.3 ގައި އޭނާ ޕޮލިސް ސްޓޭޝަނަށް ގެންދިޔުމުގެ ކުރިން ޕާސްކޮންޓްރޯލްވައި ނުވާކަމަށް ބޭނުންވައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން[4]، މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ފަރާތުން ކަން ހިނގާ ދިޔަ ގޮތާމެދު އެކި ފަހަރު އެކިގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކާކަން އެނގެން އޮތުމުން؛

[3] މިގޮތުން، މުޙައްމަދު އިމްރާންގެ ފަރާތުން އޭނާގެ ވަކީލު އަހުމަދު ޖަނީން އާދަމް، 6 ސެޕްޓެމްބަރު 2015 ގައި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ދިފާޢީ ބަޔާނުން މިކަން އެނގެން ތަންތަނުން ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ.

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ޑޮކިއުމެންޓްސްގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ).

15.2- ފުލުހުން މުޖުތަމަޢު އިތުބާރުން ބަލާފާސްކޮށްފައިވަނީ "ފުލުހުންނަށް ލިބިދީފައިވާ އުސޫލާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި ޚިލާފަށް ކަމުގައި އޭނާ ބުނާއިރު، އެ ނުކުތާއަކީ އޭނާގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމާއި، މި ސަބަބަކަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުންވެސް މިނުކުތާ ބަލައިގެންފައި ނުވާކަން؛ އަދި

15.3- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނާއި ނުވަތަ އިޖުރާއަތާއި ޚިލާފަށް ކަމެއް ނިންމާފައިނުވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު[5] ގެ 16 ވަނަ މާއްދާ އަށް ބެލުމުން، މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލައިގަތުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއް ނޫންކަން.

16. އެހެން ނަމަވެސް، ބަހުސްގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، މުޖުތަމަޢު އިތުބާރުން "އަސްޓެނަ" ޤަރީނާ ފާބުކުރުން، އޭނާ ބަނދަރުމަތީގައި ބަހައްޓައިގެން ބަލާ ފުލުސްކޮނުރުގެ ބަދަލުގައި، ޕޮލިސް ސޮޕޯޓަރން ގެންދިއުމަށްފަހު ބަލާ ފުލުސްކުރުމަކީ ޤާނޫނާއި ޚިލާފުކަމުގައިކަން ނުވަތަ ނޫންކަމުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، މުޖުތަމަޢު އިތުބާރުން ޕޮލިސް ސޮޕޯޓަރން ގެންގޮސް ބަލާފާސްކުރުމަކީ "ފުލުހުންނަށް ލިބިދީފައިވާ އުސޫލާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ޤަވާއިދު" ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކޮށްފައިވާ ކަމެއް ނޫންކަމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރައްވާ. އޭގެ ސަބަބަކީ ޤަވާއިދުގައި އެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރެއްވި އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، މިހެން ލަފައިގެން ހުށަހެޅި ޤާނޫނުގެ އާންމު ތަންފީޒުކުރުމުގައި ނޫޓިސް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމެވެ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުގައި، ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ކުރެވޭ ބާވަތުގެ ޚިދުމަތްތަކުން، ކަމަށްވާ ހަލި އެމީހުންގެ ހަރަކާތްތަކާއި ނުވަތަ ފާހަގަކުރެވޭ ހަރަކާތްތަކާއި ފުލުހުންނަށް ތަބާވުމަށް ބަލުމަކަށް، "ފުލުހުންނަށް

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)

ޖުޑީޝަރީގައިވާ އެންމެހާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިޚްތިޔާރުތަކުގެ ބޭނުންހިފުމާބެހޭ ގަވާއިދު" ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ މިހަރު ޝަރީޢަތް ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ގެންދިއުމަށްފަހު ބަލާ ފާސްކުރުމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކުން، މުޢާމަލާތް އިމްތިޔާޒު ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ގެންދިއުމަށްފަހު ބަލާ ފާސްކުރިއިރު ގެނުން މަސްއޫލު ތަޢާރަފުކުރި ފާރަވެރިކޮށް ހުޅުވާލެވޭ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށްފެނުން ތަސްދީޤު އެކަމުގެ އެދުނުމުން ނިންމާލަމެވެ.

ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާ

17. ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު[6] ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ އަލީގައި މި މައްސަލައިން އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ނުކުތާ ނުބެލޭނެކަމަށް ޖުރިސްޕްރޫޑެންސް ޤާނޫނާ އުޅޭމީ ފަރާތުން ބަޔާންކުރަމު، އެ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރާނަމެވެ.

18. ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު[7] ގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޖުޑީޝަރީގެ ހައިކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކާއި ނިންމުންތަކާއި އިސްތިއުނާފުކުރުމާ ބެހޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއެވެ. އެގޮތުން، އެ މާއްދާގައިވާ ގޮތުން، ޖުޑީޝަރީގެ ހައިކޯޓުގެ ޙުކުމް ނުވަތަ ނިންމުމެއް ޖުޑީޝަރީގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ 2 (ދެ) ޙާލަތެއްގައެވެ. އެއީ:

18.1- އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހައިކޯޓުގެ ޙުކުމް ނުވަތަ ނިންމުން ބިނާކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ ސަބަބުތަކެއް ހުރުމުން، ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަޠުބީޤުކުރުމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ކުށެއް ހިނގައިފައިވާކަމަށް ޝަރީޢަތުގެ ސަބަބުތަކެއް ހުރުމުން؛ ނުވަތަ

[6] ނަންބަރު 22/2010 (ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)

[7] ނަންބަރު 22/2010 (ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)

-18.2 ހައިކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ ނުވަތަ ނިންމުމުގެ ކުރިއަށް އަދި އިޖުރާއަތުތަކުގައި ހިމެނުނު ޢައިބެއްގެ ސަބަބުން، އެ ޙުކުމަކީ ނުވަތަ ނިންމުމަކީ އަސަރު ފޯރުވާ އިޖުރާއަތީ ޤާބިލު އިޖުރާއަތެއް ކަމުގައިވުން.

.19 މުޙައްމަދު އިލްމާންގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރި މައްސަލައިގައި، ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާދާގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ނުކުތާތަށް ތަކުރާރުވާގޮތަށް ކަމުގައިވެފައި، އެފަދައިން މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މުޙައްމަދު އިލްމާން އިސްތިއުނާފުކުރިއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށްދެއްވުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ހިތަދެކުޅުއްވުމެކޮށް ސަބަބުތަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ހަމަ އެގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ނުކުތާތައް ނުވަތަ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކުރެވުނު ކަމުގައި ބުނާ، ހައިކޯޓުން ދިރާސާ ނުކުރާ ކަމަށް ބުނާ ކަންކަމުގައި ދިރާސާ ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ފާހަގަ ބަލާބަލާ ކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވުމެވެ.

.20 މީގެ އިތުރުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ޤާނޫނުގައިވާ ފަދައިން މުޙައްމަދު އިލްމާންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުން އުނދަގޫކަމާއި ގުޅިގެން އާންމު ވަގުތު ބަދަލުވާގޮތަށް ފާހަގަކޮށްފައި، މުޙައްމަދު އިލްމާންގެ ޖީޕްން އާންމު ނަފި މަސްއޫލިއްޔަތު ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ، އަދި އެ މައްސަލަ އާންމު ޖިންސީ ގޯނާގެ އެކުލަވާލެވުނު މުޙައްމަދު އިލްމާން ބޭނުން ކުރުމަށް އެކަށީގެން ވާނަމަ ބުރި އެއްވެސް ގޮތަކުން ނުވަތަ ފެންނާން ފާހަގަކުރެވޭ ތަނުގައި ސަބަބެއް އަދި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތުން ދައްކާ ވާހަކަތައް އެނގެން ނެތެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޢ.ނ. އަޒްމިރަލްދާ ޒާހިރުގެ ރައުޔު

މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާން ވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/54 ޤަޟިއްޔާއިން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 481/Cr-C/2015 ޤަޟިއްޔާއަށް ޤާއިމުކޮށް ޙުކުމްކޮށްފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަން ކަނޑައަޅާފައި ނިމުނުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލެއި ޙުކުމް ކުރީ:

އަބްދުﷲ ޢާރިފު | ޢާއިޝާ ޝުޖޫން މުޙައްމަދު | ޙުސައިން ޝަހީދު

(ރިޔާސަތު)